

Kom naar de Landelijke Vlinderdag

Op 9 maart 2002 vindt in De Reehorst te Ede de jaarlijkse Landelijke Vlinderdag plaats. Dé ontmoetingsdag voor donateurs en andere vlinderliefhebbers. Thema is deze keer: 'Bescherm vlinders en libellen. Maar hoe?'

De natuurbescherming wordt ondersteund door een aantal wetten en richtlijnen, zowel op landelijk als op Europees niveau. De Europese habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern, de Flora- en Faunawet en de Rode Lijst zijn termen die u in dit verband kunt tegenkomen. Wat houden deze begrippen in en wat betekenen ze in concreto voor het vlinder- en libellenbeschermingswerk van De Vlinderstichting? Rond het thema worden presentaties gehouden over de pimpernelblauwtjes, grote vuurvlieder, speerwaterjuffer en groene glazenmaker. Uiteraard staan er zoals gebruikelijk nog wat lezingen op het programma die niet binnen het thema vallen. Tevens wordt traditiegetrouw weer de Gouden Vlinder uitgereikt. De kosten van de landelijke dag bedragen: € 7,50 per persoon. Deelname aan de lunch kost € 8,- extra. U kunt zich aanmelden door de bon in dit blad op te sturen naar De Vlinderstichting. Ongeveer een week voor de landelijke dag ontvangt u een programma met toegangsbewijs.

gen, een informatiestand en een vlinderspeurtocht. Openingstijden: mei t/m augustus 9.30 - 18.00 uur; sept t/m april 10.00 - 17.00 uur. Aanbieding: op vertoon van uw donateurspas krijgt u € 2,- korting op de entreeprijs van € 9,50 voor volwassenen, € 8,- voor kinderen en € 9,- voor 65+ (korting geldt voor maximaal 4 personen).

Kwekerij De Kleine Vos

Molenend 3, Zuidlaarderveen, tel. 0598 491890.

Kwekerij De Kleine Vos is een biologische kwekerij van vaste planten die druk bezocht worden door vlinders, hommels en bijen. Hier kan men kennismaken met vele bijzondere vaste planten, kruiden en wilde planten die in zogenaamde moerbedden staan uitgeplant. Tegelijkertijd kan men dan genieten van de vele vlinders en andere insecten die daar op afkomen. In de tuinen kan men zien hoe, door verschillende milieus te creëren, een zeer gevarieerd dieren- en plantenleven mogelijk is. Geopend van 1 april tot 1 november op vrijdag en zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur. Aanbieding: Op vertoon van uw donateurspas krijgt u 10% korting op alle vaste planten.

De Versicolortuin

Zoutkaag 8, Lutjewinkel (gemeente Niedorp), tel. 0224 542547 Versicolor is een weelderige particuliere tuin van 2.500 m² vol verrassingen, in een landelijke omgeving. Veel vastplantenborders en tuindelen op kleur, een natuurlijke vijver, vogel-

bosje, kleurencirkel, daglelietuin, oevertuinen, watermuur... en natuurlijk een vlindertuin en overal veel nectarplanten voor vlinders. Hier wordt uitsluitend biologisch getuind. Deze particuliere tuin houdt jaarlijks een aantal open dagen. Op vertoon van uw donateurspas krijgt u € 1,25 korting op de entreeprijs van € 2,25 (maximaal twee personen). Een groot deel van de opbrengst van de open dagen wordt bovendien gedoneerd aan De Vlinderstichting. Geopend: za 22 juni en 6 juli 11.00 - 17.00 uur; dinsdag 25 juni en 9 juli 19.00 - 22.00 uur; op deze dagen zijn onder andere De Vlinderhof en Kwekerij Liefhebbersplanten in Winkel ook geopend. Op zaterdag 17 en zondag 18 augustus 10.00 - 17.00 uur staat de openstelling in het teken van in Nazomer in Niedorp, een tweedaags evenement met volop open tuinen en aandacht voor kunst en cultuur.

De planten van de fraters

Dolle kervel, salomonszegel, hemelsleutel en sint janskruid. Frater Willibrordus van de wilde planten- en vlindertuin van frater Jeroen in Borculo kan er alles over vertellen. Zo probeert hij de bezoekers liefde voor de natuur bij te brengen. Niet alleen voor onze gecultiveerde tuinen, maar ook voor de planten die in het wild groeien, zoals in deze tuin. Rondleidingen van 14.00 tot 17.00 uur na telefonische afspraak met frater Willibrordus; minstens een dag tevoren bellen tussen 17.00 en 18.00 uur, tel. 0545-271855.

Verkeerde prijs tuinboek

In het novembern timer van Vlinders stond bij de recensie van het boek Vlinders in de tuin - tuinideeën en praktische tips een onjuiste verkoopprijs. De juiste prijs is: € 14,95 voor donateurs en € 17,95 voor overige belangstellenden.

Atlasnieuws

Er wordt hard gewerkt aan de nieuwe 'Atlas van de Nederlandse Dagvlinders'. Dit boek zal een overzicht geven van de veranderingen in de vlinderstand in de twintigste eeuw. De vorige verspreidingsatlas verscheen in 1989 en is ondertussen natuurlijk verouderd. Daarom wordt er geschreven en geschrapt, gelezen en verbeterd, gerekend en gepeinsd. Al werkende ontstaan nieuwe ideeën en plannen, die weer verder uitgewerkt moeten worden, kortom: er is genoeg te doen!

Landschappen in de twintigste eeuw Bij één van de ideeën die al schrijvende en lezende ontstonden, kunnen we uw hulp goed gebruiken. Om een beeld te geven van de veranderingen die de afgelopen eeuw in het Nederlandse landschap hebben plaatsgevonden, zijn we op zoek naar oude landschapsfoto's uit de jaren veertig, vijftig of zestig. Het is de bedoeling om terug te gaan naar deze plaatsen, om opnieuw een plaatje te schieten. Zo kunnen opvallende veranderingen, zoals verstedelijking, verdroging of natuurontwikkeling, in beeld worden gebracht.

Oproep

Heeft u een onbeschadigde, oude foto of dia van een gebied en weet u precies waar deze opname gemaakt is? Laat het ons dan weten!

Dick Groenendijk & Marja Bosveld

Het Natuurloket: gegevens op het internet

Op 30 november 2001 heeft Staatssecretaris Geke Faber van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij Het Natuurloket officieel van start laten gaan. Dit gebeurde tijdens een feestelijke bijeenkomst in het Stadhuis van Nijmegen.

Wat is Het Natuurloket?

Het Natuurloket is een gezamenlijk initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). In de VOFF zijn de

Hieronder vindt u een lijst van alle vlinder- en libellenwerkgroepen. Tenzij anders vermeld zijn onderstaande werkgroepen vlinderwerkgroepen.

Achterhoek

Silvia Reinderink
Beatrixstraat 2a
7151 DL Eibergen

Achterhoek-West

Marcel Hendriks
Moerbeibloesem 29
7006 MP Doetinchem

Insectenwerkgroep Alblasserwaard

Dhr. A.W. Sommer
Spijksedijk 6-C
4207 GN Gorinchem

Alphen aan den Rijn

Dinky van Berkel
Kromme Aarweg 3a
2403 NB Alphen a/d Rijn

Apeldoorn

Arend van Werven
Honte 3
7333 HR Apeldoorn
avwerven@wish.nl

Barneveld

Anko de Graaff
Vliegersveldenlaan 30
3771 XG Barneveld
a.m.degraaff@ato.dlo.nl

Bergeyk/Eersel

Trudy Visser
Van Beverwijkstraat 13
5571 BR Bergeyk
theoreijnders@gironet.nl

Bijloop en Turfvaart

Marga van Hassel
Zundertseweg 66
4715 CK Rucphen

Vlinder- en libellenwerkgroep

Brabant Oost

Dick Rakhorst
Fokkershoek 29
5473 VD Heeswijk
armeda@wxs.nl

Insectenwerkgroep Culemborg

Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
veling@icns.nl

Den Bosch e.o.

IVN / Vogel- en Natuurwacht
Ko Bieman
Benedictijnenborch 20
5241 KP Rosmalen
bier1@home.nl

Den Helder

Klaas Kaag
Kofstraat 14
1784 RP Den Helder
k.kaag@mep.tno.nl

Dongen (Ken en Geniet)

Fia Grootzwagers
Triangelaan 17
5101 AG Dongen

Drenthe

Jelle de Vries
Zuideresweg 10
9441 TZ Orvelte

Eindhoven

Jan Bontebal
Gennepweg 145
5644 RS Eindhoven

Friesland

Gerard Bergsma
Bosweer 29
8426 GS Appelscha
bergsmagi@cs.com

Groningen "Stad en ommelaand"

Mw. S. Bontsema
De Akkers 59
9649 JB Muntendam

Libellenwerkgroep Groningen

Dhr. B. van der Wetering
Lichtboei 259
9732 KD Groningen

Hoeksche waard

Henk Bunjes
Spuidijk 11
3262 LH Oud-Beijerland
bunjes@mbib.fgg.eur.nl

KNNV Hoorn

Henny van de Groep
p/a Yellowlaan 24
1695 HV Blokker

Kop van Overijssel

B. van Geel
De Rikking 198
8332 K Steenwijk

Krimpenerwaard

P. Schrijvershof
Corellistraat 14
2901 KB Capelle a/d IJssel

Particuliere Gegevens verzamelende Organisaties (PGO's) zoals De Vlinderstichting verenigd. Het Natuurloket is een onafhankelijke organisatie. Het loket wil de toegankelijkheid van gegevens over dieren en planten vergroten. Het gaat daarbij met name om de aanwezigheid van beschermde soorten. De Vlinderstichting is, samen met andere VOFF-vertegenwoordigers, actief betrokken bij de oprichting van Het Natuurloket.

Toepassing van gegevens

Wanneer iemand ergens wil bouwen waar beschermde soorten voorkomen, moet hij daar rekening mee houden en eventueel een ontheffing voor aanvragen. Het gaat hierbij om zogenaamde 'aandachtssoorten' die bijvoorbeeld genoemd zijn in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In Nederland is veel bekend over de verspreiding van soorten. Dit komt doordat er duizenden vrijwilligers regelmatig op pad gaan en hun waarnemingen doorgeven aan bijvoorbeeld De Vlinderstichting, FLORON, SOVON of VZZ. Het doel van deze PGO's is dat de gegevens op een goede manier gebruikt worden voor natuurbeschermingsdoeleinden. Door in een vroeg stadium aan gemeenten, provincies en projectontwikkelaars te melden dat zij in hun plannen rekening moeten houden met beschermde soorten, is de kans veel groter dat dit ook daadwerkelijk wordt opgepakt.

Waarom dit loket?

Tot voor kort was voor veel instanties onduidelijk waar zij gegevens vandaan konden halen. Met de oprichting van Het Natuurloket is dit verbeterd. Op de website kunnen geïnteresseerden direct een eerste check doen om te kijken of er uit het betreffende kilometerhok gegevens bekend zijn. De website geeft geen informatie over soorten of concrete waarnemingen. Er wordt alleen gemeld dat er bijvoorbeeld twee vlinderensoorten zijn gezien die op de Rode Lijst staan, of drie broedvogels die beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn. Meer informatie is, net als nu, op te vragen bij de PGO's. Het Natuurloket kan daar een bemiddelende rol in spelen.

Wat kunt u met de gegevens?

Op dit moment is het niet mogelijk om via de site te zien waar welke vlinders voorkomen. Die informatie komt in de nieuwe Atlas. Voor vlinder- en libellenwerkgroepen die met bouw- of uitbreidingsplannen te

maken hebben waardoor een waardevol (natuur)gebied dreigt te worden opgeofferd kan de site bruikbare argumenten geven om de plannen te laten aanpassen. En verder is het voor iedereen leuk om eens lekker in te zoomen op de kaart en de detailering steeds verder te zien toemen, om vervolgens een paar kilometerhokken te selecteren waarover dan een rapportage kan worden opgevraagd. Kortom:

www.natuurloket.nl is een bezoek meer dan waard!

Electronische informatie

Internet speelt een belangrijke rol bij de informatievoorziening van Het

Natuurloket. Voor de voornaamste doelgroepen is dat geen probleem: gemeenten, provincies, ministeries, projectontwikkelaars en adviesbureaus hebben toegang tot het internet. Voor particulieren kan dat lastiger zijn, maar er zijn voldoende openbare plekken (bibliotheken) waar ook zij de website kunnen raadplegen.

Het Natuurloket staat nog in de kinderschoenen en zal de komende tijd verder worden verbeterd en uitgebreid. U kunt op de hoogte worden gehouden (wanneer u een e-mailadres heeft) door u op de website aan te melden voor de mailinglist.

BRIEVEN

In het laatste nummer van Vlinders staat op pagina 8 tot 10 een lezenswaardig artikel over het fotograferen van vlinders van Mark Kuiper. De daar genoemde tips zijn de moeite van het proberen waard. Op een enkel punt heb ik enkele aanvullingen:

1. De auteur stelt dat het met de hand scherp stellen meestal beter uitpakt dan met de autofocus. Mijn ervaring is een andere. Als je met de hand scherp stelt, ben je altijd meer en langer bezig, waardoor de kans dat de vlinder wegvliegt groter is. Bovendien kun je met de autofocus een paar trucjes uithalen die met handmatig scherpstellen veel moeilijker zijn. Met de autofocus kun je heel snel achter elkaar meerdere opnamen maken. Bij een goede autofocus zal iedere nieuwe druk op de sluiters er toe leiden dat de camera weer precies scherpstelt. Uiteraard moet je daarbij nauwkeurig richten op de ogen. Het rondje waarop scherp wordt gesteld is eigenlijk heel klein. Als je hier ervaring mee hebt, pakt dat meestal goed uit. Het maken van meerdere foto's vlak achter elkaar heeft bovendien het voordeel dat er bijna altijd wel een paar goed scherp zijn. De onscherpe doe je weg.

2. Natuurlijk valt er met een statief prima te fotograferen. Maar je hebt vaak problemen. De vleugels van de vlinder dienen volledig evenwijdig aan de film te zijn. Als dat niet zo is, introduceer je een extra probleem met de scherptediepte. Als je met

een statief bij een bloem gaat wachten, dan loop je een frisse kans dat de vlinder niet evenwijdig aan de film gaat zitten en dan heb je een probleem. Je kunt dat ook niet oplossen door met een statief te gaan slepen naar de andere kant van de bloem. Want als je vlinders echt wilt verjagen dan moet je met een statief aan het slepen gaan. Dus je moet veel teleurstelling incasseren. Ik prefereer uit de hand te fotograferen. Dat doe ik alleen bij goede lichtverhoudingen zodat ik met een diafragma van 8 of 11 kan werken en met een goede sluitertijd. Je bent veel wendbaarder en niet afhankelijk van de grillen van de vlinder. Uiteraard geldt ook hier weer maak een flink aantal opnamen, dan zit er zeker iets bij wat echt goed is.

3. In mijn ogen is de lens een van de belangrijkste punten. Je kunt natuurlijk een lichte tele gebruiken. Dat heeft het voordeel dat je er niet bovenop hoeft te zitten. Maar een probleem is dat het beest meestal te klein in de zoomer komt. Ik gebruik daarom een macrolens van 300 mm, die zijn grootste vergroting op 1,60 meter heeft. Dat is een ideale lens voor vlinders en reptielen. Je blijft ver weg van het beest, maar je krijgt ze prima in de zoomer.

Als je wilt zien tot wat voor resultaten dit leidt, kun je kijken op pagina 51 van de Natuurbalans 2000, onlangs uit gegeven door het RIVM.

Jan van der Straaten

IN 'T KORT

Butterfly Starting Page

Op zoek naar informatie over vlinders op internet? Ga naar de Butterfly Starting Page. Daar vindt u een groot aantal links naar vlindersites in de hele wereld, gerangschikt naar werelddeel. Met netjes bovenaan... De Vlinderstichting! Het adres: <http://home.wish.net/~henkenanita>.

Farm Lator: vlinderen met oog voor de omgeving

Excursieboerderij Farm Lator organiseert natuur- en cultuur vakanties in Noordoost Hongarije. De gastheer van Farm Lator is een Nederlandse oecoloog en ex-medewerker van De Vlinderstichting met een brede en actuele kennis van de vlinders, vogels en planten in de regio. Zijn vrouw is Hongaarse, waardoor u tevens kunt 'proeven' van de Hongaarse cultuur. Zij neemt u desgewenst mee naar de knapste stad van Hongarije (Eger) of naar de intrigerende kalk- en kolenbranders in het Bükk-gebergte.

Farm Lator heeft twee aspecten van natuurtoerisme hoog in het vaandel, nl. authenticiteit en respect voor natuur en lokale bevolking. Tijdens het verblijf worden de gasten als het ware ingebed in de landelijke en natuurlijke omgeving. Zij overnachten in gerestaureerde boerderijen of op een mooi en natuurlijk gelegen camping. Tevens wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de diensten die de lokale bevolking ons verlenen kan (natuurgidsen, boeren, ambachtsslui, plaatselijke winkeltjes). Bovendien komt een deel van de inkomsten ten goede aan lokale natuurbeschermingsprojecten. Om de beleving te maximaliseren en de natuur zo min mogelijk te storen, wordt er gewerkt met kleine groepen.

De jaarlijkse vlinderreis vindt deze zomer plaats van 29 juni tot 7 juli. Wilt u ook wel eens verwend worden met 'exotische' soorten als een Hongaarse zwever of een Tsarenmantel, of gewoon genieten van heel veel moois bij elkaar, aarzel dan niet. U kunt zich aanmelden bij onze Nederlandse partner EcoTouristServices (tel.: 0521-383519). U kunt ook individueel naar Hongarije komen en uw eigen verblijf componeren, door een keuze te maken uit de dagexcursies. Voor meer informatie over verblijfsmogelijkheden op en activiteiten van Farm Lator, tel.: 0186-693939. Zie ook het artikel in Vlinders, februari 2000, en de advertentie elders in dit blad.

Fourth International Conference on The Biology of Butterflies

Van 23 tot en met 26 maart 2002 vindt in het Golden Tulip Conference Hotel Leeuwenhorst in Noordwijkerhout de 'Fourth International Conference on The Biology of Butterflies' plaats.

Deze internationaal belangrijke conferentie wordt georganiseerd door de Sectie Evolutiebiologie, Instituut voor Evolutionaire en Ecologische Wetenschappen Universiteit Leiden. Als sprekers zijn onder andere uitgenodigd: Doekele Stavenga, Chris Thomas, Jeremy Thomas, Paul Ehrlich (tevens voorzitter), Sean Carroll, Fred Nijhout, Jim Mallet, John Thompson, Bob Pyle, Carla Penz, Carroll Boggs, Andy Brower en Bob Robins. Een breed spectrum aan onderwerpen zal aan de orde komen, waaronder biodiversiteit, biologie, ecologie, evolutie en genetica. Om iedereen aan bod te laten komen, zal het programma bestaan uit plenaire lezingen en parallelle sessies. Daarnaast zullen nog veel posters te bewonderen zijn. Op dinsdag middag is een bezoek van het Museum Naturalis in Leiden gepland.

U kunt meer informatie vinden en zich opgeven via de website: <http://www.bio.leidenuniv.nl/~butterfly/index.html>.

GIFTEN

Het afgelopen jaar hebben wij u geattendeerd op de mogelijkheid uw donatie te voldoen via een notariële akte. Ongeveer 40 donateurs hebben ons inmiddels de machtiging toegestuurd. Een goede basis voor ons vlinder- en libellenwerk! De acceptgiro die wij jaarlijks sturen voor de betaling van de donaties, zijn voor diverse donateurs aanleiding om een extra gift aan De Vlinderstichting over te maken. Van mevrouw Van A.-P. te D. ontvingen wij een gift van f 250,-; van de heer of mevrouw J.D. J. te B. f 200,- en van de heer J.N.A. H. te B. f 500,-. Van adviesbureau Sticht en Gelre te Ede ontvingen wij f 1000,-. De allermooiste gift van dit kwartaal kwam gewoon over de post. Een anonieme schenker stuurde ons in een envelop een bedrag van f 7.500,-. Allemaal heel hartelijk bedankt!

TENTOONSTELLINGEN

Onderstaande tentoonstellingen van De Vlinderstichting zijn ondergebracht bij ExpoRent. Informatie over verhuur en beschikbare perioden is te verkrijgen bij ExpoRent, tel. 0481 420164, of exporent@ecomarkt.nl. Of kijk op www.ecomarkt.nl/exporent.

Annette van Berkel

- *Herstel dagvlinders*, onze nieuwste tentoonstelling, gaat in op achtergronden van de achteruitgang van de dagvlinders en de mogelijkheden die er zijn voor herstel. Aan de hand van een viertal voorbeelden wordt informatie gegeven over het leven van vlinders en de eisen die ze aan hun omgeving stellen. Huurprijs: € 340,- per vier weken.
- *Vlinders in de duinen* is een fraai vormgegeven tentoonstelling over het Nederlandse duingebied en de vlinders die daar voorkomen. Met informatie over de biologie van vlinders, ecologische aspecten, leefgebieden, de achteruitgang van vlinders en de mogelijkheden voor behoud, herstel en ontwikkeling. Huurprijs: € 340,- per vier weken.
- *Bescherm dagvlinders* gaat over het leven van vlinders, de bedreigingen waaraan de leefgebieden van vlinders blootstaan, en de maatregelen die zowel in het landelijk gebied als in de stedelijke omgeving nodig zijn om vlinders te beschermen. Huurprijs: € 225,- per vier weken.
- *Vlinders in het veenweidegebied* behandelt vlindersoorten die kenmerkend zijn voor het veenweidegebied. Huurprijs: € 70,- per vier weken.
- *Tuinieren met planten en dieren* stimuleert mensen om hun tuin op een natuurvriendelijke manier in te richten en te onderhouden. De tentoonstelling wordt beheerd door De Vlinderstichting namens het platform 'Tuinieren met planten en dieren'. Huurprijs: € 115,- per vier weken.

WERKGROEPEN

Limburg

Jo Queis
Spaanse singel 2
6191 GK Beek

Libellenwerkgroep Limburg

Dhr. J.T. Hermans
Hertestraat 21
6067 ER Linne

Maas en Niers

Ger Beumeler
Pr. Beatrixstraat 24
6591 EX Gennep

Mark en Leij

Frans Vermeer
Ghil 4
5111 ED Baarle-Nassau
vermeer@ghil.demon.nl

De Marne

Mevr. Stoltenborgh
Leensterweg 31
9977 PA Kloosterburen

Noord-Kennemerland

Els Swart
Bakkersweg 20
1852 EE Heiloo

Noordoost-Overijssel

Egbert Pullen
Rembrandtstraat 82,
7771 XJ Hardenberg
egbert.pullen@hetnet.nl

Noordoost-Veluwe

Els Koopmans-Grommé
Bongerdplein1
8162 AW Epe

Noordwest-Veluwe

Bert Beens
Van Lennepstraat 11
3842 XW Harderwijk

Otterlo

Marika van de Pol
Postbus 25
6730 AA Otterlo
vanekeris@hetnet.nl

Libellenwerkgroep Overijssel

Dhr. E. Ruiter
Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle

Utrecht

H. Hendriks
J. de Bekastraat 2
3514 VM Utrecht

Voorne-Putten

Jolanda ten Thije
Koperslager 72
3225 GB Hellevoetsluis
F.Roozen@syntegra.nl

**Insectenwerkgroep KNNV
Waterweg Noord**

Fred Boekhout
Malmöpad 5
3067 PW Rotterdam

Woerden

Mieke de Haan
Van Teylingenweg 148
3471 GH Kamerik

IJhorst

Luuk Groenendijk
L. Springerlaan 52
7941 GC Meppel

Zaandam

Joke Stuurman
Duke Ellingtonstraat 25
1544 KN Zaandijk

**Vlinder- en libellenwerkgroep
Zeeland**

Anton Baayens
Grote Abeele 40
4388 VW Oost Souburg
famba@tiscali.nl

Zeeuws-Vlaanderen (Oost)

Joop de Bakker
Pastoor Willemsstraat 5
4586 AJ Lamswaarde

Zuid-Kennemerland

Tineke Schadenberg
Zeeweg 26
2051 EC Overveen
eggen@bart.nl

**Libellenwerkgroep Zuid-
Kennemerland**

Dhr. J.W. van Velzen
Brouwersstraat 57
2013 WG Haarlem

Zoetermeer

Anja van Beek
Turfberg 16
2716 LT Zoetermeer

Zuidwolde

J. de Haas
Jan Westerhuisstraat 2
7924 RE Veeningen

**Herstel van dagvlinders bij
natuurontwikkeling op
landbouwgrond****Opdrachtgever**

Prins Bernhard Cultuurfonds, Staats-
bosbeheer, Vereniging Natuurmonu-
menten, Groninger Landschap, It
Fryske Gea

Uitvoering

Michiel Wallis de Vries

Inhoud

Soortenrijke heide en heischrale
graslanden kwamen vroeger voor op
grote oppervlakten in de zandgebie-
den van Nederland. Door ontginning
ten behoeve van de landbouw zijn
nog maar kleine verspreid liggende
fragmenten over. Recentelijk wordt
weer geprobeerd de tot grasland en
akkers ontgonnen gebieden te rege-
neren tot heide en heischrale
graslanden. Bij deze natuurontwikke-
ling wordt de bouwvoor verwijderd
om de bodem weer voedselarm te
maken. Na het ontgronden vindt
vaak begrazing plaats om variatie in
de structuur van de zich ontwikke-
lende vegetatie te verkrijgen. Van de
kenmerkende plantensoorten keren
na verloop van tijd enkele soorten
terug, maar zaadverspreiding lijkt
een beperkende factor voor veel
soorten. In hoeverre de heidefauna
terugkeert in deze onvolledige plan-
tengemeenschappen is onbekend.
Vooral voor insecten kunnen ver-
spreiding en habitatkwaliteit de kolo-
nisatie beperken. Hoe de kolonisatie
verloopt gaat De Vlinderstichting nu
uitzoeken voor de dagvlinders. Voor
de bodembewonende loopkevers zal
dit worden onderzocht in een paral-
lel verlopend onderzoek van het Wil-
lem Beijerinck Biologisch Station.
Daarbij worden relaties gelegd met
de vegetatieontwikkeling die door de
Rijksuniversiteit Groningen al langer
wordt gevolgd.

Het onderzoek wordt de komende
twee jaar uitgevoerd in acht terrei-
nen in de drie noordelijke provincies.
De waarnemingen worden mede
door de hulp van vrijwilligers en
lokale vlinderwerkgroepen verza-
meld; geïnteresseerden kunnen
daartoe contact opnemen.

**Een natuurlijke referentie
voor de dagvlinders van
bossen****Opdrachtgever**

RIVM, Natuurplanbureau

Uitvoering

Michiel Wallis de Vries

Inhoud

Een van de natuurgraadmeters die
door het Natuurplanbureau zijn ont-
wikkeld is de zogenaamde Natuur-
waarde. Deze geeft de mate van
natuurlijkheid van ecosystemen aan
in vergelijking met een natuurlijke
referentie. Een dergelijke referentie
is eerder ontwikkeld voor het halfna-
tuurlijke landschap uit de periode
rond 1950. Voor de bossen was dit
geen optimale periode omdat er
toen sowieso weinig bos was en al
helemaal geen oud en ongestoord
bos. Een meer natuurlijke referentie.
is onlangs al opgesteld voor de
vegetatie en voor de zoogdieren. Nu
zijn de dagvlinders aan de beurt. De
reconstructie van deze referentie zal
plaatsvinden door de ecologische
kennis over het voorkomen van
karakteristieke bosvlinders in Noord-
west-Europa te vertalen naar de
diverse natuurlijke bostypen, zoals
die eerder zijn gereconstrueerd. Ver-
volgens wordt een koppeling gelegd
naar de huidige monitoringroutes in
bossen, zodat de huidige talrijkheid
uiteindelijk vergeleken kan worden
met de natuurlijke referentie. Kort-
om, een avontuurlijke reis in de tijd
en de ruimte (en de archieven), op

zoek naar de samenstelling van
natuurlijke bossen!

**Nachtvlinders en Milieu
Effect Rapportages****Opdrachtgever**

Vereniging Onderzoek Flora en
Fauna

Uitvoering

Dick Groenendijk met medewerking
van Wim Koopman en Jippe van der
Meulen

Inhoud

In tegenstelling tot kennis over dag-
vlinders is van veel soorten nacht-
vlinders nog weinig ecologische ken-
nis toepasbaar. Om de gegevens
over nachtvlinders te kunnen betrek-
ken bij Milieu Effect Rapportages zijn
daarom belangrijke inheemse soor-
ten nachtvlinders geselecteerd. De
selectie van soorten beslaat soorten
die 1) karakteristiek zijn voor speci-
fieke leefgebieden; 2) die internatio-
naal gezien een belangrijk populatie-
aandeel in Nederland hebben en 3)
die een sterke achteruitgang in
Nederland laten zien, of die erg zeld-
zaam zijn. Van ruim 300 soorten zijn
vervolgens allerlei ecologische bij-
zonderheden verzameld. Zaken zoals
de status in Nederland en in omrin-
gende landen, de mobiliteit, de
gevoeligheid voor allerlei 'ver'-the-
ma's en de beleidsstatus (zoals
plaatsing op de Europese habitat-
richtlijn en Rode Lijst-status in Euro-
pa of delen daarvan) zijn voor elke
soort in een bestand geordend.
Omdat voor veel nachtvlinders
steeds nieuwe informatie beschik-
baar komt, wordt dit bestand regel-
matig bijgewerkt. Hiermee is altijd
de meest actuele kennis van de
geselecteerde soorten nachtvlinders
toepasbaar gemaakt voor MER-aan-
vragen.

Het hele jaar door

- Vlinders
- Lieveheersbeestjes
- Libelles

Rondom uw huis,
met jarenlange kleurgarantie.

Ook via de vlinderwinkel verkrijgbaar

tel. 077-476 8609

THE DUTCH BUTTERFLY MAN

www.butterflyman.nl

Ruttencampstraat 14 - 5954 GA Beesel

Aanbieding buitenvlinders

De Vlinderstichting verkoopt deco-
ratieve buitenvlinders, bestendig
tegen weer en wind. Prijzen vanaf
€ 59,90.

Aanbieding: bij aankoop van de
grote weerschijnvlinder krijgt u nu
de kleine weerschijnvlinder voor
de halve prijs.

Informatie en een bestellijst kunt
u krijgen bij De Vlinderstichting,
tel. 0317 467346. Zie ook de
advertentie, of kijk op www.butterflyman.nl.